

Voor leden van de raad, leden themacommissie Bestuur
Van Berend de Vries
Kopie aan
Datum 22 februari 2013
Onderwerp Reactie op Brief Rekenkamer Tilburg d.d. 19 februari 2013

Maandag as. zal in de themacommissie Bestuur het onderwerp Tussenevaluatie Tilburg Transformeert besproken worden en daarnaast heeft u afgelopen week een brief van de Rekenkamer gehad waarin de frictiekosten aan de orde worden gesteld.

In deze brief een eerste reactie van mijn kant op deze brief van de rekenkamer, die u kunt betrekken bij de behandeling van de Tussenevaluatie.

De boodschap van de rekenkamer zoals wij die begrijpen:

1. Doordat de personele kosten ten gevolge van bezuinigingen niet te onderscheiden zijn van de personele kosten ten gevolge van Tilburg Transformeert (TT) is er sprake van een niet transparante verantwoording aan de raad.
2. De frictiekosten¹ van bezuinigingen respectievelijk TT zijn heel (te?) hoog waardoor de opbrengst van bezuinigingen resp. TT pas over jaren daadwerkelijk behaald wordt.

De discussie gaat dus over de reden van de frictiekosten en over de omvang.

Antwoord 1

Ik ben van mening dat de personele kosten niet kunnen worden onderscheiden.

Zelfs als je op persoonsniveau de kosten zou willen labelen aan de ene of de andere oorzaak, loop je in veel gevallen vast.

Voorbeeld:

- a. In TT is besloten dat de laag van diensten in de nieuwe organisatie komt te vervallen en is met vakbonden en college afgesproken dat de functie van dienstdirecteur vervalt en er gesolliciteerd moest worden op directiefuncties;
- b. In de bezuinigingsopgave is vastgesteld (op basis van benchmark Berenschot) dat er enkele miljoenen op management bezuinigd kunnen en zullen worden. Zijn dan de frictiekosten van een boventallige directeur toe te rekenen aan TT of aan de bezuinigingsopgave? Wie 't weet mag het zeggen.

En als er toch een uitspraak gewenst wordt in globale zin over de kostenveroorzaker van de frictiekosten, dan volgt ik de volgende redenering: ook zonder TT (lees: als er niet besloten was tot een reorganisatie) zou er een bezuinigingsopgave (incl. efficiency) zijn vastgesteld. Feitelijk is dat ook zo: reeds bij het coalitieakkoord is de bezuinigingsopgave geformuleerd en onderscheiden in bezuiniging op taken en d.m.v. efficiency. Bij de opvolgende programmabegrotingen werden de bezuinigingstaakstellingen a.g.v. de economische crisis nog zwaarder. Het overgrote deel van de frictiekosten die we nu hebben zou dus ook bestaan als er niet was besloten tot een reorganisatie. Er is hooguit voor een beperkt aantal medewerkers vast te stellen dat het vervallen van hun functie uitsluitend het gevolg is van TT.

Het college heeft bij de start van het traject getracht via scenario's een indicatie gegeven van de in theorie mogelijk te verwachten frictiekosten van de bezuinigingen en van TT (zie nota 'Bezuinigingen, vooruitblik personele consequenties' uit 2011). In de rapportages daarna is steeds gerapporteerd op basis van de werkelijke frictiekosten. Het college meent hiermee maximaal transparant te zijn.

---

¹ De rekenkamer merkt terecht op dat in een van de voortgangsrapportages een afwijkende en onjuiste definitie van frictiekosten is gehanteerd. Ten onrechte zijn toen ook de (structureel vóórkomende) fricties meegerekend die het gevolg zijn van verschillen tussen geraamde en werkelijke loonkosten op basis van de 'max-2' benadering. Om duidelijkheid inzake de definitie frictiekosten te geven is zodoende de notitie Frictiekosten van 1 november 2012 geschreven.

Uiteraard is het mogelijk om in een volgende voortgangsrapportage op basis van scenario's weer een fictieve doorkijk te geven van nog te verwachten frictiekosten, bovenop de nu feitelijk bekende.

Daarvan kan dan overigens vastgesteld worden dat frictiekosten die hierna nog te verwachten zijn, allemaal het gevolg zijn van óf de nog resterende bezuinigingsopgave (taken en efficiency) óf van TT losstaande of nieuwe inhoudelijke bestuurlijke ambities (parkeren op orde, professionalisering stadstoezicht, enz).

Antwoord 2

De rekenkamer verwijst voor de hoogte van de frictiekosten naar genoemde collegenota van van 19 september 2011 waarin het college inzicht geeft in de theoretische doorlooptijd van frictiekosten.

Allereerst is van belang te vermelden dat het college (altijd al bij de personele gevolgen van bezuinigingen) onderscheid maakt tussen het realiseren van de structurele bezuiniging (die ingaat op het moment dat iemands functie vervalt) en de frictiekosten die het gevolg daarvan zijn. Voor dat laatste wordt dan voor zover mogelijk een voorziening gevormd. Zo doen alle gemeenten en instellingen in de stad waar wij op bezuinigen dat. Ook bedrijven werken bij reorganisaties op eenzelfde wijze met reorganisatie- of frictiekosten.

Ten tweede moet worden opgemerkt dat de nota met theoretische scenario's in 2011 zin had, maar zijn betekenis inmiddels verloren heeft omdat inmiddels de werkelijke cijfers bekend zijn, zoals weergegeven in de latere rapportages; de drie Voortgangsrapportages TT, de nota 'Definitie frictiekosten' van 1 november 2012 en de nu voorliggende Tussenrapportage TT van december 2012.

De hoogte van frictiekosten wordt vooral bepaald door:

- a. De in het sociaal statuut met de vakbonden uitonderhandelde potentiële maximale duur van de reïntegratie voordat eventueel ontslag volgt².

In het sociaal statuut van de gemeente Tilburg is deze periode drie jaar.

- b. De wettelijk bepaalde periode dat iemand daarna recht heeft op een uitkering (voor het geval re-integratie niet is gelukt en ontslag volgt).

Deze periode is op dit moment circa 38 maanden (ruim 3 jaar)

- c. De effectiviteit van de begeleiding van werk naar werk in samenhang met de inspanningen van de medewerker om van werk naar werk te komen.

De effectiviteit van onze aanpak is hoog gebleken. Als gevolg daarvan resteren er per 01-01-2013 19 boventalligen van de 49 per 1 januari 2012.

Advies RKT

De RKT geeft de raad als advies: "het college de opdracht te geven om binnen de paragraaf bedrijfsvoering van de begroting en jaarstukken een financiële begroting c.q. verantwoording op te nemen met betrekking tot TT om zodoende uw controlerende taak adequaat te kunnen blijven vervullen. Daarnaast adviseren wij u het college opdracht te geven om ook bij de toegezegde eindevaluatie expliciet de kosten en gerealiseerde baten van TT te betrekken om zodoende een goed eindoordeel te kunnen vormen en bovendien zicht te houden op bovengenoemd risico".

Vanzelfsprekend zullen bij begroting en jaarstukken de financiële gegevens inzake TT opgenomen worden, met de restrictie dat er wel samenloop is met de bezuinigingen.

Opmerkingen bij het door de RKT geschetste Financieel Beeld (bijlage 1 RKT)

In het financieel beeld schetst de rekenkamer een zgn 'ambtelijke opgave' enerzijds en een 'max. variant' RKT anderzijds. Inzake dit financieel beeld het volgende:

---

² In 2010 speelde nog de eis van 'garantie geen gedwongen ontslagen', zoals die bij andere gemeenten was afgegeven, zelfs voor onbepaalde tijd.

Salarisgaranties:

Wij hebben de RKT in de ambtelijke reactie van 18 februari 2013 aangegeven dat de gemiddelde leeftijd van de huidige populatie inzake salarisgaranties 53 jaar is . Dit heeft de RKT inmiddels in het overzicht verwerkt. Tevens hebben we aangegeven dat er mutaties zijn in het bestand door verloop (inmiddels 4 uit dienst in 2012) en te maken carrièrestappen c.q. nieuw verloop. De kosten zijn in werkelijkheid dus aflopend en de door de RKT gepresenteerde doorrekening over 14 jaar, die niet aflopend is, is dus onjuist en niet door ons opgegeven. Daarmee is het opgenomen bedrag van € 7 mln onjuist.

Kosten boventalligheid:

De kostenopgave is gebaseerd op de actuele stand van zaken /het huidige bestand boventalligen, zijnde voor 2012 € 2.500.000,- (49 personen); 2013 € 900.000,- (19 personen); 2014 € 400.000,- (4 personen).

Projectkosten:

De projectkosten TT zoals ze nu zijn begroot zijn € 1,2 mln.. In de Voortgangsrapportage TT van oktober 2012 is abusievelijk nog uitgegaan van het budget 2011 (€ 1.469,-), dat in het eindejaarsbericht 2011 door vrijval van niet ingezette reguliere bedrijfsvoeringsbudgetten (bestaand beleid) is bijgesteld naar € 1,2 mln. . De uitgaven 2011 en 2012 ten laste van het projectbudget TT waren resp. € 581.000,- en € 204.000,-, zodat voor 2013 € 408.000,- resteert.

Kosten flankerend beleid

Het genoemde bedrag (€ 4,6 mln.) is het budget dat hiervoor is gereserveerd. Tot nu toe zijn de daadwerkelijke kosten in 2011 en 2012 respectievelijk € 226.500,- en € 1.185.034,- , dus in totaal € 1.411.684,- .

Met vriendelijke groet,

B. de Vries